

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

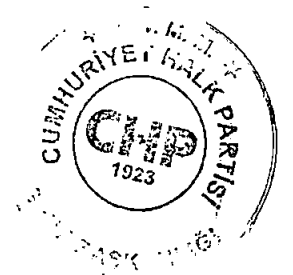
Tarih: 13. Subst. 2026
Sayı: 981

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Genç İstihdamını Güçlendirme ve Gençlik Garantisi Programı Hakkında Kanun Teklifi
gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

A. Tuncay ÖZKAN
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Plan ve Bütçe , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Tarih: 17-2-2026	Esas No: 2/3535

T B M A K A R A R I A K B S K U G I
1 6 S u b a t 2 0 2 6
N L n a

T B M A G E N E R A L K O R D A N
1 6 S u b a t 2 0 2 6
No : 1800208

GENEL GEREKÇE

Gençlerin iş hayatına atılması sadece bir ekonomi meselesi değil, aynı zamanda toplumun huzuru ve geleceği için en temel ihtiyaçtır. Ancak günümüzde gençler, okulu bitirdikten sonra iş bulma sürecinde "tecrübesizlik" engeline takılmakta ve eğitimini aldıkları alanla iş hayatı arasındaki boşluk nedeniyle zorluk yaşamaktadırlar. "Ne eğitimde ne de işte" olan gençlerin sayısındaki artış, sadece bir ekonomik kayıp yaratmakla kalmamakta; gençlerin hayallerini sınırlamakta ve onları toplumdan uzaklaştırmaktadır. Mevcut iş bulma yöntemlerinin bugünün dünyasına yeterince cevap verememesi, gençleri daha güçlü şekilde koruyan yeni bir yasal düzenleme yapmasını zorunlu hale getirmiştir.

Gençler iş hayatının en savunmasız grubunu oluşturmaktadır. Birçok genç, iş bulamadığı için düşük ücretli, güvencesiz ve sigortasız işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. Özellikle üniversite ve meslek lisesi mezunu gençlerimizin iş arama süreçlerinin çok uzun sürmesi, hem yeteneklerinin körelmesine hem de umutlarını kaybederek yurt dışına gitme yolları aramalarına neden olmaktadır. Mevcut sistemdeki staj ve çıraklık gibi uygulamaların bazen amacından sapan ve genç emeğini değersizleştiren yapısı, gençlerin çalışma hayatına olan güvenini kırmaktadır. Bu nedenle gençlerin, emeğinin karşılığını tam aldığı ve haklarının yasayla korunduğu bir sistemin kurulması zorunludur.

Öte yandan, her gencin imkanları ne yazık ki eşit değildir. Kadın gençlerin ailevi sorumluluklar nedeniyle iş hayatından uzak kalması, engelli gençlerin yaşadığı zorluklar veya farklı bölgelerde yaşayan gençlerin fırsat eşitsizliği, piyasa koşullarında kendiliğinden çözülememektedir. Bu noktada; vergi kolaylıkları, taşınma ve kira yardımları ile kreş desteği gibi imkanların devreye girmesi sosyal devlet olmanın bir gereğidir.

Bu Kanun Teklifi; genç işsizliği sarmalını kırmak, gençlere hak ettikleri sosyal güvenceli çalışma ortamını sunmak, beyin göçünü engellemek ve toplumsal refahın adil dağılımını sağlamak amacıyla, mevcut sistemdeki boşlukları doldurmak ve gençliği kalkınmanın ana öznesi kılmak üzere hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile genç istihdamının artırılması, kalıcı işe geçişin desteklenmesi ve Gençlik Garantisi Programının amaç, kapsam, tanım ve ilkelerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Bu madde ile Gençlere işsizlik veya eğitimden kopma sonrası kısa sürede nitelikli bir teklif sunulmasını güvence altına almak üzere Gençlik Garantisi Programı kurulmaktadır.

MADDE 3- Bu madde ile Gençlerin ilk kalıcı işe girişini teşvik etmek amacıyla işveren sigorta primi desteği düzenlenmektedir.

MADDE 4- Bu madde ile, mesleki eğitimin uygulama ağırlıklı hale getirilmesi ve sektör ihtiyaçlarıyla uyumunun güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda işbaşında öğrenme süresinin artırılması, genç çırak ve stajyerlerin ücret ve sosyal güvenlik haklarının güvence altına alınarak nitelikli ve güvenceli istihdama geçişlerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

MADDE 5- Bu madde ile Kamu alımlarında genç istihdamı şartı getirilerek kamu harcamalarının istihdam yaratıcı etkisinin artırılması hedeflenmektedir.

MADDE 6- Bu madde ile Mevsimsel sektörlerde gençlerin beceri kazanarak istihdama geçişini sağlamak amacıyla eğitim ve kontenjan yükümlülüğü düzenlenmektedir.

MADDE 7- Bu madde ile Gençlerin istihdama katılımını desteklemek amacıyla taşınma, barınma ve bakım destekleri öngörülmektedir.

MADDE 8- Bu madde ile Programın finansmanı, izlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanması düzenlenmektedir.

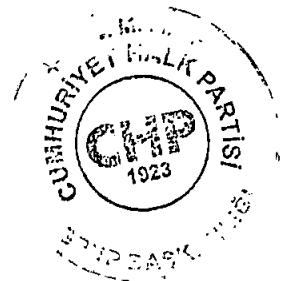
MADDE 9- Bu madde ile, kamu ihale sözleşmeleri kapsamında yüklenicilerin genç istihdamına katkı sağlaması amaçlanmakta; 18–29 yaş arası gençlerin belirli bir oran dâhilinde istihdam edilmesi zorunlu hale getirilerek genç işsizliğiyle mücadele edilmesi hedeflenmektedir.

MADDE 10- Bu madde ile, Genç İstihdamını Güçlendirme ve Gençlik Programı kapsamında çalışan 18–29 yaş arası gençlerin tam sigortalı sayılmaları sağlanarak sosyal güvenlik haklarının korunması ve kayıtlı istihdamın güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 11- Bu madde ile Kanunun uygulanmasına ilişkin ikincil düzenlemelerin hazırlanması için süre tanınmaktadır.

MADDE 12- Yürürlük maddesidir.

MADDE 13- Yürütme maddesidir.

GENÇ İSTİHDAMINI GÜÇLENDİRME VE GENÇLİK GARANTİSİ PROGRAMI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç, kapsam, tanımlar ve ilkeler

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; 18–29 yaş arası gençlerin işgücü piyasasına girişini hızlandırmak, kalıcı istihdamı artırmak, mesleki eğitim ve iş deneyimi geçişini güçlendirmek, kadınların ve dezavantajlı gençlerin istihdamını teşvik etmek ve Gençlik Garantisi Programını kurmaktır.

(2) Bu Kanun; genç istihdam teşviklerini, ücretli genç çırak ve stajyerlerin asgari ücret ve sosyal güvenliğini, bölgesel hareketlilik ve bakım desteklerini, kamu alımlarında genç istihdam şartını, mevsimsel sektörlerde eğitim-istihdam geçişini, Gençlik Garantisi Programı'nın yönetimini ve izleme-raporlamayı, kapsar.

(3) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Genç: 18 yaşını doldurmuş, 30 yaşından gün almamış kişiyi,

b) İlk kalıcı iş: Belirsiz süreli iş sözleşmesi veya en az 12 ay süreli belirli süreli iş sözleşmesi kapsamında, aynı işveren nezdinde ilk defa 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmayı,

c) Nitelikli teklif: Gencin profil ve becerileriyle uyumlu; ücret, süre, sosyal güvenlik ve iş sağlığı-güvenliği bakımından mevzuata uygun; iş, eğitim, çıraklık veya staj teklifini,

ç) Program: Gençlik Garantisi Programı'nı, ifade eder.

(4) Bu Kanun kapsamındaki uygulamalar; eşitlik, ayrımcılık yasağı, veri minimizasyonu, şeffaflık, ölçülebilir performans göstergeleri ve kötüye kullanımı önleme ilkelerine göre yürütülür.

İKİNCİ BÖLÜM Gençlik Garantisi Programı

Gençlik Garantisi Programı

MADDE 2- (1) Gençlik Garantisi Programı kurulmuştur. Program kapsamında, işsiz kalan veya eğitimden ayrılan her gence, başvuru veya tespit tarihinden itibaren dört ay içinde nitelikli bir iş, eğitim, çıraklık veya staj teklifi sunulur.

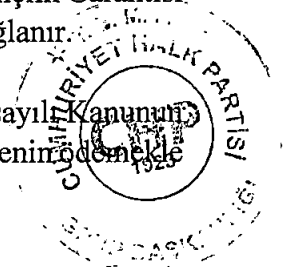
(2) Program başvuruları e-Devlet üzerinden tek kapı prensibiyle alınır; gencin profillemesi, danışmanlık hizmeti ve teklif üretimi Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından yürütülür.

(3) Program kapsamında sunulacak staj/çıraklık tekliflerinde, kalite ölçütleri bakımından Avrupa Birliği'nin "staj kalite çerçevesi" yaklaşımı esas alınır.

(4) Programın il bazında uygulanması için Valilik koordinasyonunda "Gençlik Garantisi İl Kurulları" oluşturulur; kamu, özel sektör ve meslek kuruluşlarının katılımı sağlanır.

Genç istihdam teşviki

MADDE 3- (1) 18–29 yaş arası gençlerin ilk kalıcı iş kapsamında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca işe alınması halinde, işverenin ödemesiyle yükümlü olduğu sigorta primi işveren hissesi;

- a) işe giriş tarihinden itibaren on iki ay süreyle tamamen,
b) izleyen on iki ay süreyle %50 oranında, Hazinece karşılanır.

(2) Kadın, engelli, deprem bölgesinde ikamet eden veya İŞKUR kayıtlarında uzun süreli işsiz olarak yer alan gençler bakımından birinci fıkradaki süreler altışar ay uzatılır.

(3) Bu destekten yararlanma; mevcut istihdamın azaltılması, muvazaalı işlem, sigorta bildiriminin gerçeğe aykırı yapılması veya destekli genç istihdamı nedeniyle işten çıkarma yoluyla ikame gibi kötüye kullanımların tespiti halinde durdurulur; yararlanılan tutarlar gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Mesleki eğitim, ücretli staj ve çıraklık

MADDE 4- (1) Meslek liseleri ve meslek yüksekokullarında işbaşında öğrenme süresi, ilgili programın toplam süresinin en az %50'si olacak şekilde planlanır; programların sektör ihtiyaçlarına uygunluğu için İŞKUR, meslek odaları ve üniversitelerin katılımıyla sektör bazlı beceri haritaları hazırlanır.

(2) Bu Kanun kapsamındaki genç çırak ve stajyerlere işletmeler tarafından brüt asgari ücretin altında olmamak üzere ücret ödenir ve 5510 sayılı Kanunun 4.maddesinin (a) bendi kapsamında sigortalı olarak tescil edilirler.

Kamu alımlarında genç istihdamı

MADDE 5- (1) Kamu kurum ve kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin sözleşmelerin ifasında, yüklenici; sözleşmenin yürürlük süresince çalıştırdığı toplam çalışan sayısının en az %5'ini bu Kanun kapsamındaki gençlerden oluşturur.

(2) Bu yükümlülük; alt yüklenici çalıştırılması halinde alt yükleniciler bakımından da uygulanır; oran hesabında toplam istihdam birlikte değerlendirilir.

Mevsimsel sektörlerde eğitim-istihdam geçişi

MADDE 6- (1) Turizm ve tarım sektörlerinde mevsimsel istihdam sağlayan işletmeler; sezon içinde veya sezon öncesinde, İŞKUR koordinasyonunda en az doksan gün süreli beceri geliştirme ve eğitim programına katılan gençlere kontenjan ayırır.

Taşınma, kira, ulaşım ve bakım destekleri

MADDE 7- (1) İŞKUR aracılığıyla işe yerleşen ve işin bulunduğu il veya ilçeye fiilen taşınması gereken gençlere; yaşayacakları yerlerdeki rayiç bedeller esas alınmak suretiyle taşınma, ulaşım desteği ve en fazla üç ay kira desteği, sağlanır.

(2) Kadın gençler için, istihdama devam şartıyla yaşayacakları yerlerdeki rayiç bedeller esas alınmak suretiyle kreş desteği, yurt ve barınma desteği sağlanır.

Finansman, izleme-değerlendirme ve raporlama

MADDE 8- (1) Bu Kanun kapsamındaki teşvik ve desteklerin finansmanı; genel bütçe ödenekleri, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ayrılacak pay ve uluslararası fon/hibe kaynaklarıyla sağlanır.

(2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Programın performans göstergelerini belirler; yılda bir kez Türkiye Büyük Millet Meclisine rapor sunar.

(3) Veri paylaşımı ve izleme süreçlerinde kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine uygunluk esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Değiştirilen hükümler

MADDE 9- (1) 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- (1) Bu Kanun kapsamındaki sözleşmelerin ifasında yüklenici, ortalama çalışan sayısının en az %5’ini 18–29 yaş arası gençlerden istihdam eder.

(2) Yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, her ay için sözleşme bedelinin binde beşi oranında ceza uygulanır; üst üste üç ay aykırılık halinde sözleşmenin feshi hükümleri uygulanabilir.”

MADDE 10- 31/05/2006 tarih ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 113- Genç İstihdamını Güçlendirme ve Gençlik Programı Kapsamında 18-29 yaş arasında olup işletme/işveren nezdinde fiilen çalıştırılan ve kendilerine hangi ad altında olsa dahi ücret ödemeler hakkında bu Kanunun 5.maddesi hükümleri ve ilgili mevzuat uygulanmaz, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanır. Bu kişiler için prime esas kazanç, fiilen ödenen ücret olup hiçbir şekilde yürürlükteki brüt asgari ücretin altında olamaz. Bu kapsamda primlerin ödenmesinden ve bildirim yükümlülüklerinden çalıştıran işveren sorumludur.”

Geçiş düzenlemeleri

MADDE 11- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin düzenlemeler altı ay içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

